

MEMÒRIA D'ACTIVITATS DE L'ANY 2016

Consell Directiu (del 29 de juny de 2016 al 10 de juliol de 2017)

Presidència:	JOAN PINO VILALTA
Vicepresidència:	PERE LUQUE PINO
Secretaria:	EULÀLIA COMAS LAMARCA
Tresoreria:	ROSER CAMPENY VALLS
Vocalies:	ÒSCAR ALOMAR KURZ JAUME AYGUADÉ AYGUADÉ FERRAN CLIMENT COSTA XAVIER ESCUTÉ GASULLA JULI PUJADE VILAR ORIOLOMS I LLOBET DELFI SANUY I CASTELLS FERRAN SAYOL ALTARRIBA
Representants de les delegacions:	
Delegació del Bages:	FLORENCI VALLÈS SALA
Delegació del País Valencià:	MÀRIUS MARTÍNEZ MARTÍ
Delegació d'Osona:	GUILLEM BAGARIA MORATÓ
Delegació de la Franja de Ponent:	ÀNGEL ROMO DÍEZ
Delegació de la Garrotxa:	XAVIER OLIVER I MARTÍNEZ-FORNÉS
Delegació de la Serralada Litoral Central	JORDI CORBERA BENEDICTO
Delegat de l'IEC:	JOAQUIM GASÀLBEZ NOGUERA
Grups de treball:	Oxygastra - Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya Societat Catalana de Fotògrafs de la Natura Espais Naturals Protegits Grup Orquidològic de Catalunya
Societats adherides:	Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord Centre d'Història Natural de la Conca de Barberà Grup Mineralògic Català Societat Catalana de Lepidopterologia Societat Catalana de Micologia Estació Biològica de l'Aiguabarreig Associació Ibèrica de Mirmecologia Associació Catalana de Malacologia Objectiu Natura, Associació de Fotògrafs de Natura de Catalunya Associació d'Amics del Museu de Ciències Naturals de Barcelona Museu de Ciències Naturals de Barcelona Societat Catalana d'Herpetologia Centre Excursionista de Terrassa Associació Montphoto Consorci dels Espais Naturals Protegits del delta del Llobregat El Cau del Cargol Xarxa de Custòdia del Territori

PRINCIPALS ACTIVITATS DUTES A TERME L'ANY 2016

Assemblea general

29 de juny de 2016. Assemblea general ordinària, amb renovació de càrrecs del Consell Directiu i nomenament de Soci d'Honor de Salvador Filella Cornadó en reconeixement de la seva tasca naturalista, la presentació del qual va fer XAVIER FERRER PANAREDA.

Sessions científiques

12 de gener. «El papel del naturalismo en la biología del siglo XXI», a càrrec del naturalista JOAQUÍN ARAÚJO. Sessió inaugural del curs 2015-2016. Va ésser pronunciada a la seu de l'IEC.

12 de febrer. «Custòdia de patrimoni: Projecte Salines Vilanova de la Sal», de l'educador mediambiental MIQUEL MARCELÍ. Organitzada conjuntament amb el Grup de Natura Terres de Ponent i va tenir lloc al Centre Lapallavacara (Balaguer).

18 de març. «Geologia, de la plana a la muntanya», pel geòleg PAU MONTANÉ. Es va organitzar conjuntament amb el Grup de Natura Terres de Ponent i es va dur a terme al Centre Lapallavacara (Balaguer).

27 de maig. «Viu la Terra! Apassionats per la natura», a càrrec de JOSEP GERMAIN, geògraf i membre de la ICHN, a la Sala Cultural de l'Ajuntament de Solsona.

3 de juny. «Els arbres als boscos i als paisatges urbans», a càrrec de JAUME LLISTOSELLA, micòleg i botànic. Emmarcada dins de la programació de la XII Setmana del Medi Ambient del Parc Natural del Delta de l'Ebre i de les sessions científiques de la Institució Catalana de Història Natural, se celebrà al Museu de les Terres de l'Ebre.

13 de desembre. Sessió inaugural del curs 2016-2017, amb una sessió titulada «El coneixement i la conservació de la natura a Catalunya (1976-2016)», amb motiu del 40è aniversari de la fundació de la Lliga per a la Defensa del Patrimoni Natural (Depana). Van presidir l'acte MARTA GUMÀ, presidenta de Depana, i JOAN PINO, president de la ICHN; i hi van intervenir LLUÍS-XAVIER TOLDRÀ, advocat ambientalista, i JORDI SARGATAL, naturalista.

En col·laboració amb el Grup Mineralògic Català, celebren a l'IEC:

4 de novembre. «La Conca del Priorat: els primers miners i la metal·lúrgia de l'entorn», a càrrec de MARGARIDA GENEERA, arqueòloga del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, professora de la UNED.

18 de novembre. «Els elements de les terres rares. Dipòsits clàssics i nous», a càrrec de JOAN CARLES MELGAREJO, Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals. Facultat de Geologia. UB.

25 de novembre. «La primera mineria i metal·lúrgia al sud-est de la península Ibèrica. L'aportació de les anàlisis d'isòtops de plom», a càrrec de ROBERTO RISCH, Departament de Prehistòria, UAB.

2 de desembre. «L'Abellaita, la primera espècie mineral nova descoberta a Catalunya», a càrrec de JORDI IBÁÑEZ, Servei de DRX del ICT Jaume Almera (CSIC); i de JOAN ABELLA, gemmòleg i especialista en diamant per la Universitat de Barcelona.

Dijous 16 de desembre. «Els cristalls gegants de guix de Naica (Mèxic)», a càrrec de M. ÀNGELS CANALS, Departament de Cristal·lografia, Mineralogia i Dipòsits Minerals. Facultat de Geologia, UB.

Cursos naturalistes

14-16 de maig. «De la plana ponentina a la serra del Montsec. Coneixement del medi natural», a càrrec de PERE ESTEVE, del Grup de Natura Terres de Ponent; ALEJANDRO JUÁREZ, PAU MONTANÉ i DELFÍ SANUY, de la Universitat de Lleida; MARC PÉREZ LÓPEZ, ornitòleg, i JOAN URTIBEREA, del Centre Excursionista de Balaguer. El programa va comprendre sessions dedicades a aspectes com ara la geologia del Montsec o el paisatge i vegetació de la muntanya mediterrània (Port d'Ager), i la visita al jaciment paleoantropològic de la Roca dels Bous (Sant Llorenç de Montgai). Es va portar a terme en diversos indrets de la comarca de la Noguera.

21 i 28 de maig. «L'estudi de les poblacions a través de la recopilació i l'anàlisi de dades de camp», impartit per YOLANDA MELERO, del CREA (UAB). L'objectiu era aprendre a recopilar, organitzar i analitzar dades de camp per obtenir informació sobre les poblacions de les espècies, amb sessions dedicades a aspectes com ara l'efecte de variables a les estimacions poblacionals o les dinàmiques de poblacions fragmentades. Es va dur a terme a la Facultat de Ciències de la UAB.

11 i 12 de juny. «Cybertracker. L'ús de dispositius mòbils per al registre de dades al camp», curs en què DIEGO MARTÍNEZ, tècnic de fauna de Forestal Catalana, va presentar la nova metodologia de recopilació d'informació científica i naturalística al camp basada en l'ús d'aplicacions per a telèfons mòbils. Es va realitzar al Museu de les Terres de l'Ebre (Amposta) i en diferents punts del delta de l'Ebre a fi de recollir dades amb el programa Cybertracker.

9 i 10 de juliol. «Macròfits. Característiques, identificació i valor indicador», impartit pel consultor ambiental CÈSAR GUTIÉRREZ (ICHN) al Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-Museu del Ter, de Manlleu. En la sessió teòrica es van presentar els macròfits, i la pràctica va consistir en una sortida de camp per la comarca d'Osona a fi d'observar-ne els diversos gèneres i espècies i recollir-ne mostres.

16 i 17 de juliol. «Flora i vegetació de l'alta muntanya del Pirineu oriental», curs de camp per a aprendre a interpretar el paisatge vegetal de l'alta muntanya del Pirineu oriental, tot caracteritzant les diferents comunitats vegetals, les plantes que les formen, la seva distribució i la seva ecologia. El curs, que va tenir el suport del Parc Natural de les Capçaleres del Ter, va ésser impartit per XAVIER OLIVER, ICHN.

17 i 18 d'octubre. «Dibuixar la natura: l'esbós de camp», a càrrec de JORDI CORBERA, il·lustrador científic, ICHN. El curs se celebrà a Mataró i a l'espai natural del Corredor.

Projectes

Els sistemes naturals del delta del Llobregat. Estudi pluridisciplinari sobre els sistemes naturals d'aquesta zona humida en el qual participen 23 equips diferents de recerca.

Recerca participativa

Durant l'any 2016 han continuat les activitats dels diversos grups de recerca participativa de la ICHN i de les seves delegacions i grups de treball, que són els següents:

- Orquídies del Solsonès
- Ortòpters de la Garrotxa
- Flora de la Garrotxa
- Orquídies de la Garrotxa
- Papallones diürnes de la Garrotxa
- Els odonats de la Garrotxa
- Coleòpters florícoles del Vallès Occidental
- Orquídies d'Osona
- Els líquens de Céllecs
- Els tomísidis de Céllecs

Jornades i seminaris

La ICHN va organitzar les jornades següents, que es van celebrar a la seu de l'IEC:

18 de novembre. XIII Jornada CREAM-SCB-ICHN: «Els serveis ecosistèmics que ens ofereixen els boscos». Investigadors i tècnics van reflexionar i discutir sobre els serveis ambientals que s'obtenen dels boscos, com per exemple la producció d'aigua neta o la regulació del clima. La jornada es va organitzar conjuntament amb el CREAM i la Societat Catalana de Biologia.

28 i 29 de juny. The World of Natural Wine. Elaboradors de vi natural van intercanviar les seves experiències en aquesta jornada tècnica dividida en tres blocs: el camp i el viticultor, on es van exposar aspectes de la natura, biodiversitat, vinya, sòls...; el celler i el vinicultor, en què es van tractar qüestions relatives a l'elaboració del vi, maceracions, repòs, etc., i la societat i el vi, on es van donar a conèixer les relacions amb la restauració, la recuperació de les Denominacions d'Origen, etc. Es va organitzar conjuntament amb Vi Integral (VIN) i l'Associació de Vins Naturals de França.

Publicacions

Notícies de la Institució, números 123, 124, 125, 126, 127, 128.

Butlletí de la ICHN, número 80.

Les libèl·lules de Catalunya. MARTÍN, RICARD [et al.]. Girona: Brau, 2016.

Orquídies del Ripollès. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural, 2016.

Flora vascular del delta del Llobregat. Treballs de la ICHN, núm. 18.

Presentació de publicacions

16 d'abril. Presentació d'Orquídies del Ripollès, llibre resultant de cinc anys de treball d'una quarantena de persones en el marc d'un dels projectes de recerca participativa de la Institució. En conjunt, es van identificar, al Ripollès, seixanta de les noranta espècies d'orquídies de Catalu-

nya. L'acte es va celebrar al Palau de l'Abadia de Sant Joan de les Abadesses (Ripollès).

5 de maig. Presentació de *Nemus*, revista científica anual en línia i impresa editada conjuntament per les associacions civils científiques Ateneu de Natura, Associació Grup Au d'Ornitologia i Associació Paleontològica i Mineralògica d'Onda. La publicació té per objectiu elevar el nivell de coneixements científics i contribuir a difondre les disciplines de les ciències naturals, especialment entre la societat castellanenca. L'acte, celebrat a la seu de l'IEC, va anar a càrrec de Joandomènec Ros, president de l'Institut; Joan Pino, president de la ICHN, i els autors Enric Forner, per l'Ateneu de Natura; Joan Castany, per l'Associació Paleontològica i Mineralògica d'Onda, i Miquel Tirado, per l'Associació Grup Au d'Ornitologia.

14 de setembre. Presentació a Catalunya de Samaruc Digital, portal valencià que ofereix continguts relacionats amb temes com l'agricultura ecològica i l'excursionisme. L'acte va ésser conduït pel periodista ambiental de Samaruc Digital Abel Campos, i hi van intervenir Mercè Durfort, catedràtica de biologia cel·lular de la UB; Albert Masó, biòleg i fotògraf de natura; Joandomènec Ros, president de l'IEC; Joan Pino, president de la ICHN; Vicent Pitarch, membre de l'IEC, i Álvaro Olavarría, director del portal.

9 de novembre. Presentació *Les libèl·lules de Catalunya*. Es va presentar, a la botiga Oryx de Barcelona.

S'han fet altres presentacions d'aquesta publicació a Vielha (17 de juliol), Mataró, Vic i Amposta (2, 15 i 18 de novembre, respectivament).

23 de novembre. Presentació del llibre *Flora vascular del delta del Llobregat*, publicat per la ICHN. L'obra és el resultat d'un estudi iniciat el 2000 per aplegar i actualitzar la informació sobre la vegetació del delta del Llobregat. Va tenir lloc al Cèntric Espai Cultural (el Prat de Llobregat).

Col·laboracions i participació

Participa en les juntes rectores de diversos espais naturals protegits.

Participa en diversos consells i comissions: Consell de Protecció de la Natura; Comissió de Política Territorial i Urbanisme de Catalunya; Consell Assessor de l'Observatori del Paisatge de Catalunya; Comissió per a la Sostenibilitat de les Terres de l'Ebre; Consell Científic Assessor del Parc Natural de Collserola; Comissió Tècnica de Boscos Singulars.

És membre de la Xarxa Catalana de Custòdia del Territori. Ha signat el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat - Agenda 21 de Barcelona.

Col·labora amb les institucions signatàries de la Declaració a favor del patrimoni natural de Catalunya en el seguiment del seu compliment i en la realització d'altres activitats conjuntes.

Participació en projectes europeus: Simwood i Groundtruth2.0.

Pàgines web

Actualització permanent dels continguts del web de la Institució i de les seves delegacions i grups de treball.

Dins l'apartat de sortides naturalistes, durant l'any 2016 s'hi han incorporat els itineraris de l'espai natural l'Areny (Baix Camp) i la Tossa Plana-Puigpedrós (Cerdanya).

Actualització i seguiment del web de la Societat Catalana de Lepidopterologia.

Col·laboració amb altres entitats

23 de gener. «Un Nou Pla Especial per a Protegir el Parc Natural de Collserola». Es va tractar de l'estat actual del Parc de Collserola, la conservació de la diversitat biològica, l'urbanisme i els usos del parc, amb l'objectiu de proposar els punts clau que hauria d'incloure el nou pla. La jornada va ésser organitzada conjuntament amb la Plataforma Cívica per a la Defensa de Collserola i la Comissió per a la Defensa del Patrimoni Natural.

Del 28 al 30 d'abril es va col·laborar en l'organització de les Terceres Jornades de Prospecció Biològica del Departament de Territori i Sostenibilitat, que enguany es van fer a la zona de Mas de Melons i Alfés (el Segrià, les Garrigues). Col·laboració en l'Olimpiada de Biologia.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes

Sortides guiades a espais naturals de Catalunya dedicades a botànica, zoologia, ecologia i geologia, a càrrec de JORDI BADIA, ORIOL OMS i FLORENCI VALLÈS. S'han dut a terme les sortides següents:

16 de gener. Platja del Torn i les Rojales (Baix Camp).

20 de febrer. Mina de plom Eugènia de Bellmunt del Priorat, instal·lacions de cria de tortuga mediterrània de Marçà i pantà dels Guiamets (Priorat).

19 de març. De Sant Aniol a Santa Pau per la serra de Finestres (Garrotxa).

16 d'abril. Volta al Pedraforca de Gósol a Saldes (Berguedà).

21 de maig. Siurana (Priorat).

18 i 19 de juny. Baix Aran (Vall d'Aran).

9 de juliol. Riera de les Gorgues (Osona).

8 d'octubre. Os de Civís (Alt Urgell).

5 de novembre. El Montnegre (Vallès Oriental).

3 de desembre. Fonts Salades d'Horta d'Avinyó i d'Oló i anticlinal d'Oló (Bages i Moianès).

1 d'abril. Conferència «Les migracions a llargues distàncies d'ocells», a càrrec de MARC ILLA, secretari de l'Institut Català d'Ornitologia i responsable al Bages de la base de dades www.ornitho.cat. Celebrada a l'auditori de la Plana de l'Om de Manresa.

Delegació d'Osona - Grup de Naturalistes d'Osona

Sortides naturalistes guiades

Cicle «Descobreix els sistemes aquàtics»

23 de setembre. «Nit dels ratpenats».

1 d'octubre. Dia Mundial dels Ocells. Va tenir lloc al Parc del Castell de Montesquiu.

8 d'octubre. «Els mamífers». Es va portar a terme al Parc del Castell de Montesquiu.

22 d'octubre. «La geologia i els fòssils».

12 de novembre. «Els bolets».

Cicle «Descobreix els sistemes naturals»

5 de març. Anellament científic d'ocells.

16 d'abril. Els peixos de riu.

29 i 30 d'abril. Bioblitz Osona.

7 de maig. Les orquídiades.

21 de maig. Dia Mundial del Peix Viatger.

4 de juny. Les papallones diürnes.

12 de juny. Les libèl·lules i altres invertebrats aquàtics.

12 de novembre. Els bolets.

1 d'octubre. Dia mundial dels ocells.

8 d'octubre. Els mamífers.

22 d'octubre. La geologia i els fòssils.

En el marc de la Setmana de la Natura, el 29 de maig es va celebrar una jornada de prospecció d'orquídiades a Osona per recollir dades amb vista al projecte de l'Atlas d'Orquídiades d'Osona.

Grups de treball

- Projecte Ocells Nidificants Escassos (2014 – actualitat), coordinat per JORDI ERRA, MARTÍ RODRÍGUEZ.
- Projecte Fonts (2015 – actualitat), coordinat per JORDI BAUCCELLS i FERRAN SAYOL.
- Projecte Gat Fer (2013 – actualitat), coordinat per JORDI FAUS, RAMON POU i FERRAN SAYOL.
- Atlas d'Orquídiades d'Osona (2013 – actualitat), coordinat per GUILLEM BAGARIA, JORDI FAUS, PERE ESPINET, ALBA PUNTÍ i DAVID VILASÍS.
- Projecte Aufrany (2011 - 2016), coordinat per CARLES MARTORELL i JORDI BAUCCELLS.

Delegació de la Garrotxa

Grups de treball

- Grup Orchis d'estudi de les orquídiades: coordinat per XAVIER BÉJAR.
- Grup d'estudi de papallones diürnes: coordinat per JORDI ARTOLA, BETH COBO i MIKE LOCKWOOD.
- Grup de flora vascular: coordinat per XAVIER OLIVER.
- Grup de flora amenaçada: coordinat per XAVIER OLIVER i BEATRIU TENAS....
- Grup d'estudi dels ortòpters: coordinat per RAFAEL CARBONELL.
- Grup d'estudi dels ocells: coordinat per FRAN TRABLON.
- Grup d'estudi de les libèl·lules: coordinat per XAVIER OLIVER.

Viatges naturalistes pel món

25 de novembre. «l'Illa de la Reunión», a càrrec de CARLES MIGUEL.

Tertúlies Naturalístiques

14 de gener. «Turisme de natura: ús o abús?»

11 de febrer. «El melic de la Garrotxa. Les espècies endèmiques i altres curiositats geogràfiques»

10 de març. «Hi ha risc real de terratrèmols i erupcions volcàniques a la Garrotxa?»

14 d'abril. «Les orquídiades de la Garrotxa: què en sabem?»

12 de maig. El valor de les zones humides a la Garrotxa

9 de juny. «Què és la natura?»

14 de juliol. «Les joies de la corona. Hi ha una escala de valors naturals?»

13 d'octubre. «La recerca naturalística a la Garrotxa. Què es fa i què falta fer?».

10 de novembre. «El/s valor/s de la natura. La Garrotxa i el/s seu/s valor/s».

15 de desembre. «El SOCC i l'ATLES, estat actual a la Garrotxa, participació i perspectives». En aquesta sessió, coorganitzada amb l'Agrupació Naturalista i Ecologista de la Garrotxa (ANEGx), DAVID GARCIA, de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO), va exposar el SOCC (Seguiment

d'Ocells Comuns a Catalunya) i l'ATLES, a la sala d'actes de l'Hospici (Olot).

Sessions, seminaris i jornades

27 de febrer. X Seminari sobre el Patrimoni Natural de la Comarca de la Garrotxa. Sessió oberta en què tots els estudiants i aficionats van presentar el resultat dels treballs acabats de realitzar o els que estaven duent a terme en l'àmbit de la Garrotxa. Va tenir lloc a la sala teatre Pere Serrat d'Olot.

Publicacions

Annals de la delegació de la Garrotxa, núm. 8. VIII Seminari sobre el Patrimoni Natural de la comarca de la Garrotxa, del 23 de febrer de 2013.

Delegació de la Serralada Litoral Central

Del 8 de març al 9 d'abril. Seminari 2016 «Llum, foscor i éssers vius» de la Direcció de Cultura de l'Ajuntament de Mataró:

8 de març. «Fotoquímica orgànica», a càrrec de JOSEP FONT, Departament de Química, UAB.

15 de març. «Llum i fotosíntesi, motors de la vida a la Terra», a càrrec de JOAQUIM AZCÓN, Departament de Biologia Vegetal, UB.

17 de març. «La llum i les comunitats bentòniques marines», a càrrec de MIKEL ZABALA, Dept. d'Ecologia, UB.

19 de març. Taller. «El color ens porta la llum: fabriquem plaques solars», a càrrec de LAIA PALLEJÀ, Institut Català d'Investigació Química.

31 de març. «Foscor: oportunitat o reclusió pels ratpenats?», a càrrec de CARLES FLAQUER, Museu de Ciències Naturals de Granollers.

2 d'abril. Taller. «Comportament de la llum i el color», a càrrec de JOSEP M. VALLS i MARTA SEGURA, Centre de Recursos de Ciències Experimentals Pau Martí (Escola Pia de Catalunya).

5 d'abril. «Efectes i causes de la contaminació lumínica», a càrrec de MANUEL GARCIA GIL, Departament d'Enginyeria de Projectes i de la Construcció, UPC.

7 d'abril. «Ritmes d'activitat al mar profund: efecte sobre l'avaluació de les comunitats i noves tècniques d'estudi», a càrrec de JACOPO AGUZZI, Institut de Ciències del Mar, CSIC.

8 d'abril de 2016. «Éssers que il·lumina: la bioluminescència», a càrrec de BEGOÑA VENDRELL, Institut de Ciències del Mar, CSIC.

9 d'abril. «La llum, els ulls i l'evolució», a càrrec de LLUÍS SERRA, Departament de Genètica, UB.

Tronades Cientificonaturalistes

4 de maig. «Biogeografia de la Mediterrània, o com la història evolutiva afecta l'actual diversitat d'insectes aquàtics», per CESC MÚRRIA, del Departament d'Ecologia de la UB.

1 de juny. Presentació el projecte de l'atles d'orquídies d'Osona «Les orquídies d'Osona i la recerca participativa», a càrrec de GUILLEM BAGARIA, Delegació d'Osona de la ICHN.

5 d'octubre. «Els opistobranquis del Maresme», per GUILLEM MAS, del Grup de Recerca d'Opistobranquis de Catalunya.

2 de novembre. Presentació del llibre *Les libèl·lules de Catalunya*, a càrrec de XAVIER MAYNOU i RICARD MARTÍN, membres d'Oxygastra.

14 de desembre. «Les moltes i les aigües de les fonts», amb MIQUEL BES, que va presentar els resultats del Pro-

jecte Fonts: Estudi de les Comunitats de Brïòfits de Les Fonts, realitzat per voluntaris i encapçalat per la Delegació de la Serralada Litoral Central.

Publicacions

Revista *L'Atzavara*, volum 26 (2016) «El sòl, font de vida».

Projectes

Projecte Fonts, enfocat al mostreig del massís del Montseny i l'altiplà del Lluçanès, amb la col·laboració del Grup de Naturalistes d'Osona i el grup naturalista Lluçanès Viu.

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Exposició Formes i textures de la natura

Del 6 de maig al 25 de setembre de 2016, al Museu de Ciències Naturals de Granollers.

Exposició Focus on Birds

Durant el setembre, es va mostrar al Delta Birding Festival.

Sessions audiovisuals

4 de febrer. «Els ecosistemes de Veneçuela. Dels Andes a l'Amazones», a càrrec de DAVID G. GUILLAMÓN. Va viatjar virtualment pels diferents ambients d'aquest indret que té una de les biodiversitats més altes del planeta.

7 d'abril. Inauguració de l'exposició Montphoto, 20 anys. A continuació, i arran de la inauguració de l'exposició, la conferència «Montphoto, entre l'art i la natura», a càrrec de PEDRO JAVIER PASCUAL.

5 de maig. «La bellesa del microcosmos. La fotografia microscòpica», sessió entorn de la fotomicrografia, a càrrec de MERCÈ DURFORT, catedràtica de biologia cel·lular de la UB.

17 de juny. «La ruta a l'origen de la vida. Un viatge de 4.000 milions d'anys», a càrrec de LUIS GABRIEL AHUMADA, que col·labora amb el centre d'Ecologia Aplicada de Santiago de Xile, i la fotògrafa VICTORIA GRÀCIA. La sessió va girar entorn de la troballa d'aquestes restes fòssils d'activitat biològica a roques de 3.500 milions d'anys a Xile i Argentina i del fet que això implica que la vida podria haver sorgit a la Terra en fa 3.800-4.000.

5 d'octubre. «Ethosha, safari pel gran salar blanc», a càrrec de MONTSE GARCIA.

30 de novembre. Presentació de l'exposició «Focus on birds», que s'exposà al claustre de l'IEC, fins al 23 de desembre de 2016.

Grup de treball Oxygastra, Grup d'Estudi dels Odonats de Catalunya

Edició de la publicació *Les libèl·lules de Catalunya*.

Grup de treball Grup Orquidològic de Catalunya

Constitució com grup de treball de la ICHN i posada en marxa de les primeres sortides de camp dels membres del grup.

Butlletí núm. 1 Grup Orquidològic de Catalunya - Anys 2011-2015.

ICHN

**Institució Catalana
d'Història Natural**

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

C. del Carme, 47, 08001 Barcelona; tel.: 933 248 582; fax: 932 701 180
Adreça electrònica: ichn@iec.cat; adreça d'Internet: <http://ichn.iec.cat>